VI U 658/26 UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział Gorzowie Wielkopolskim decyzją z 3.04.2026 r. odmówił ponownego ustalenia wysokości emerytury [redacted].

Ubezpieczona wniosła o zmianę decyzji poprzez ustalenie wysokości emerytury [redacted] jej wysokości o kwotę pobranych emerytur, zobowiązanie pozwanego do wyliczenia wysokości emerytury z pominięciem art. 25 ust.1 b ustawy emerytalnej, wypłacenia wyrównania za okres 3 lat poprzedzających wniosek i zasądzenie kosztów procesu.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. Wskazał, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie został ogłoszony.

Sąd ustalił co następuje:

[redacted]a [redacted]a urodziła się 07.08.1956r.

Od 7.08.2011 r. przyznano jej emeryturę na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Od 1.10.2017 r. przyznano jej emeryturę powszechną. Do obliczeń potrącono pobrane emerytury w kwocie 108802,14 zł.

23.03.2026 r. ubezpieczona wniosła o przeliczenie emerytury, powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego w sprawie SK 140/20.

dowód: *decyzje k. 19,40, wniosek k. 43-44 a.e.*

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 25 ust 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2025.1749; dalej ustawa) podstawę obliczenia emerytury w wieku powszechnym (art. 24) stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Art. 25 ust 1 b ustawy stanowi, że jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę częściową lub emeryturę na podstawie przepisów art. 46, 50, 50a, 50e lub 184, a także art. 88 lub art. 88a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Wyrokiem z 4 czerwca 2024 r. sygn. akt SK 140/20 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251) w zakresie, w jakim dotyczy osób, które złożyły wniosek o przyznanie świadczeń, o których mowa w tym przepisie, przed 6 czerwca 2012 r., jest niezgodny z art. 67 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 190 Konstytucji stanowi, iż: 1. Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. 2. Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w sprawach wymienionych w art. 188 podlegają niezwłocznemu ogłoszeniu w organie urzędowym, w którym akt normatywny był ogłoszony. Jeżeli akt nie był ogłoszony, orzeczenie ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski". 3.

Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał Konstytucyjny może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego. Termin ten nie może przekroczyć osiemnastu miesięcy, gdy chodzi o ustawę, a gdy chodzi o inny akt normatywny - dwunastu miesięcy. W przypadku orzeczeń, które wiążą się z nakładami finansowymi nie przewidzianymi w ustawie budżetowej, Trybunał Konstytucyjny określa termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego po zapoznaniu się z opinią Rady Ministrów. 4. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania. 5. Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego zapadają większością głosów.

Wyrok powyższy nie został opublikowany w Dzienniku Ustaw w trybie określonym w art. 9 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz.U.2019.1461). Tym samym brak jest podstaw do uznania, iż orzeczenie zostało ogłoszone i stanowi źródło prawa.

Nie przesądza to jednak o bezzasadności roszczenia wnioskodawczyni. Wyrokiem z 6 marca 2019 r. sygn. akt P 20/16 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 oraz z 2019 r. poz. 39), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w 1953 r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Mimo iż wywody prawne Trybunału Konstytucyjnego w wyroku z dnia 6 marca 2019 r., P 20/16, koncentrowały się na sytuacji kobiet urodzonych w 1953 r. wyrażone w uzasadnieniu tego wyroku zapatrywania prawne co do standardu konstytucyjnego, z którego wynikała sprzeczność art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej z art. 2 Konstytucji RP i z wyrażoną w tym przepisie zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa, w pełni znajdują zastosowanie także do sytuacji innych osób, które skorzystały z prawa do wcześniejszej emerytury, a powszechny wiek emerytalny osiągnęły po dodaniu art. 25 ust. 1 b ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W chwili przejścia na emeryturę w wieku obniżonym wnioskodawczyni nie mogła spodziewać się tego, że decyzja ta spowoduje obniżenie świadczenia [redacted]. Powołany przepis ustawy emerytalnej należy rozumieć i stosować w taki sposób, że potrąceniu podlegają wyłącznie kwoty emerytury w wieku obniżonym wypłacone po osiągnięciu przez wnioskodawcę wieku uprawniającego do nabycia emerytury w wieku powszechnym". Argumentacja taką przedstawił Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia: 6 maja 2021 r., III USKP 52/21, 18 stycznia 2022 r., III USKP 98/21 (LEX nr 3352121), 14 sierpnia 2024 r., III USKP 113/23 (LEX nr 374652), 8 stycznia 2025 r., III USKP 121/23 (nie publ.).

Ustawodawca przewidział różne sposoby wzruszania ostatecznych decyzji organu rentowego. Jedną z nich jest wznowienie postepowania w trybie art. 114 ustawy. Zgodnie z jego ust. 1 pkt 1 w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Przepis winien przy tym być wykładany zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 29 października 2020 r. w sprawie III UZP 4/20 (OSNP 2021/6/71) wskazał. iż: Nową okolicznością istniejącą przed wydaniem wzruszanej decyzji organu rentowego jest nieuwzględnienie przez organ rentowy obowiązującego standardu konstytucyjnego

potwierdzone późniejszym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego w składzie zgodnym z przepisami prawa. Mając na uwadze powyższe orzeczenia w sprawach P 20/16 i (niezależnie od jego skuteczności) SK 140/20, przedstawione powyżej orzecznictwo Sądu Najwyższego, należało uznać, iż mamy do czynienia z nową okolicznością w rozumieniu powyższego przepisu.

Bez znaczenia przy tym pozostaje projekt ustawy o ustalaniu wysokości emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla osób, które do dnia 6 czerwca 2012 r. przeszły na emerytury na zasadach obowiązujących osoby urodzone przed 1 stycznia 1949 r. (opublikowany na stronie rcl.gov.pl). Ustawa dotychczas nie została uchwalona ani przyjęta.

W przywołanych orzeczeniach ani Trybunał Konstytucyjny ani Sąd Najwyższy nie określał ram czasowych, w jakich sporne uregulowanie było niekonstytucyjne. Tym samym jest ono niekonstytucyjne w zakresie wszystkich pobranych przed osiągnięciem wieku emerytalnego emerytur „wcześniejszych". Dopiero bowiem z dniem osiągnięcia takiego wieku ubezpieczony mógł podjęć działania zmieniające jego sytuację (nie mógł zrzec się przyznanego mu ostateczną decyzją prawa do emerytury [redacted]).

W konsekwencji należy uznać, iż uregulowanie art. 25 ust. 1b ustawy nie może być stosowane w sytuacji ubezpieczonej. Na podstawie art. 477^{14} § 2 KPC zaskarżoną decyzję należało więc zmienić, przesądzając iż wysokość emerytury [redacted] zostanie bez pomniejszania o emerytury [redacted] osiągnieciem powszechnego wieku emerytalnego.

Na podstawie art. 477^{10} § 2 KPC Sąd przekazał pozwanemu wniosek ubezpieczonej o wypłatę wyrównania do rozpoznania.

O kosztach postępowania Sąd rozstrzygnął, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, na podstawie art. 99 w związku z art. 98 § 1, 1^1 i 3 KPC i § 9 ust 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2026.118)

[redacted]